

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

Міжнародні фінанси та ринки капіталу
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

Ірина ОТЕНКО

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
Протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Розробник:

Лебідь Олеся Вікторівна, к. е. н., проф. кафедри міжнародних економічних відносин.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Історична ретроспектива зовнішньої політики України показує, що вагому частину міжнародних відносин складають фінансові питання. У зв'язку із цим важливою компетентністю фахівця з міжнародних відносин є вміння орієнтуватися у світі фінансів, розуміти механізм дії різних фінансових інструментів, вміння відстежувати зміни кон'юнктури світових фінансових ринків, коректно інтерпретувати фінансову інформацію. Обізнаність щодо сутності валюти та змісту валютних відносин дозволяє застосовувати відповідні заходи для врахування валютних ризиків у зовнішній політиці. Знайомство з міжнародними фінансами у частині способів, форм та інструментів міжнародних розрахунків дає змогу більш ефективно організувати міжнародні платежі. Уміння читати та аналізувати дані платіжного балансу країни допоможе з'ясувати надійність міжнародних партнерів.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси та ринки капіталу» складена відповідно до освітньої програми підготовки магістрів зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародні фінансові відносини і процеси, що відображають рух капіталу на міжнародних фінансових ринках.

Предметом навчальної дисципліни є система фінансових відносин, які виникають між учасниками міжнародної діяльності, а також пов'язаних з рухом капіталу на міжнародних ринках.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх магістрів знань щодо еволюції глобальних фінансів, перерозподілу фінансових ресурсів у системі світового господарства, функціонування світових фінансових центрів, а також діяльності учасників фінансових ринків.

Основне завдання вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси та ринки капіталу» полягає у вивченні механізму та інструментарію прийняття рішень у валютній та кредитній сферах на міжнародному рівні, формуванні системи теоретичних знань, прикладних умінь і навичок щодо функціонування валютних курсів, визначення особливостей функціонування міжнародного валютного, кредитного та фондового ринків.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Міжнародна інформація	Написання дипломної роботи
Міжнародні фінанси	Міжнародна економічна політика
Основи ЗЕД	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
<p>Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.</p>	<p>Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.</p> <p>Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.</p> <p>Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку</p> <p>Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.</p>
<p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p>	<p>Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.</p> <p>Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.</p>
<p>Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.</p> <p>Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.</p>	<p>Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.</p> <p>Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку</p> <p>Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.</p> <p>Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.</p>
<p>Здатність працювати в команді</p> <p>Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p>	<p>Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем</p> <p>Визначати та оцінювати взаємозв'язок внутрішньо- та зовнішньополітичних чинників глобального позиціонування країни, аналізувати поведінкові стратегії неурядових гравців міжнародних відносин України.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Міжнародні фінанси та світова фінансова система

Тема 1. Міжнародні фінанси: поняття та призначення

- 1.1. Сутність, функції та роль міжнародних фінансів
- 1.2. Міжнародні фінансові потоки
- 1.3. Світовий фінансовий ринок

Тема 2. Міжнародна фінансова інформація

- 2.1. Структура і функції міжнародної фінансової інформації
- 2.2. Міжнародні рейтингові агенції

Тема 3. Діяльність міжнародних фінансових організацій

- 3.1. Міжнародний валютний фонд
- 3.2. Світовий банк та його роль у міжнародних відносинах
- 3.3. Міжнародний банк реконструкції та розвитку

Тема 4. Платіжний баланс та інвестиційна позиція як аналітичні інструменти міжнародних фінансів

- 4.1. Сутність, принципи складання, структура платіжного балансу країни
- 4.2. Міжнародна інвестиційна позиція країни

Змістовий модуль 2. Міжнародні фінансові ринки

Тема 5. Міжнародний валютний ринок

- 5.1. Функціонування міжнародного валютного ринку
- 5.2. Валютний курс, валютні операції та їх види
- 5.3. Угоди на міжнародному валютному ринку

Тема 6. Міжнародний кредитний ринок

- 6.1. Сутність міжнародного кредитного ринку та його місце в системі світових фінансів
- 6.2. Форми міжнародного кредитування

Тема 7. Міжнародний ринок цінних паперів

- 7.1. Поняття, функції та тенденції розвитку міжнародного ринку цінних паперів
- 7.2. Міжнародний ринок акцій
- 7.3. Міжнародний ринок облігацій

Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів

- 8.1. Поняття похідних фінансових інструментів та їхні види
- 8.2. Функціонування міжнародних ринків фінансових деривативів

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведений у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

До сукупності методів навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, які використовуються під час викладання навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси та ринку капіталу», відносяться: проблемні лекції, дискусії, презентації доповідей, робота в малих групах, гра в трикутнику «доповідач – опонент – рецензент», міні-тренінги, вирішення проблемних питань.

На лабораторному занятті з першої теми запланована дискусія з питання «Як швидко і

якими засобами можна підвищити інвестиційну позицію країни?». На лабораторному занятті з другої теми запланована робота в малих групах, де студенти шукають помилки, неточності та хибну інформацію в зовнішньоекономічних контрактах. На лабораторному занятті з третьої теми студенти презентують доповіді, присвячені особливостям відкриття поточних рахунків у різних країнах. За підсумками лекції з четвертої теми студенти за результатами роботи в малих групах пропонують заходи для зниження ризиків міжнародних експортно-імпортних розрахунків. На лабораторному занятті з теми п'ять студенти презентують доповіді про різні способи платежів, висвітлюють їхні переваги і недоліки, працюють за правилами гри в трикутнику «доповідач – опонент – рецензент». На лабораторному занятті за шостою темою студенти вирішують проблемне питання з подолання перешкод транскордонних придбань та фінансового менеджменту багатонаціональних компаній. За підсумками лекції з сьомої теми студенти аналізують гарантійні операції і презентують результати групі. На лабораторному занятті з восьмої теми студенти презентують інвестиційні проекти для отримання кредиту в банку.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення студентами навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси та ринку капіталу» здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою за такими видами контролю:

поточний контроль упродовж семестру у формі письмових контрольних робіт, презентацій студентів під час проведення лекційних, лабораторних занять, оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

підсумковий контроль, у формі семестрового іспиту, який проводиться згідно з графіком начального процесу. Максимальний бал, який можна здобути під час іспиту – 40 балів.

Поточний контроль містить оцінювання робіт студента під час:

аудиторних занять:

презентації доповідей та індивідуальних завдань, що мають бути виконані в середовищі PowerPoint або іншому застосунку, призначеному для створення презентацій. Максимальна оцінка 10 балів ставиться за умови наявності не менше, ніж 10 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст обговорюваних питань. Загальна кількість балів – 30.

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 10 балів, містить тестові і розрахункові завдання, виконується в ПНС. Максимальна оцінка за кожну контрольну роботу 10 балів, усього 20 балів за семестр.

самотійної роботи:

виконання індивідуальних завдань, кожне з яких спрямоване на перевірку результатів навчання за декількома темами навчальної дисципліни і оцінюється за результатами презентації на лабораторному занятті. Максимальна оцінка за індивідуальне завдання без його презентації 5 балів;

творче завдання. Максимальна оцінка: 10 балів, яка може бути отримана за умови написання і опублікування упродовж семестру статті або тез доповідей на конференції. 8 балів можна отримати, якщо студент не бажає доводити творче завдання до рівня публікації і просто розміщує його в ПНС.

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмового іспиту.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет містить 5 практичних завдань (два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань та дозволяють діагностувати результати навчання з навчальної дисципліни. Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 1. Міжнародні фінанси: поняття та призначення	Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Знайомство зі структурою навчальної дисципліни, обговорення технологічної карти та особливостей накопичення балів	Активна участь у занятті	
	Лабораторне заняття	Дискусія з питання «Як швидко і якими засобами можна підвищити інвестиційну позицію країни?»	Активна участь у занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 1	Перевірка домашніх завдань	
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 2. Міжнародна фінансова інформація	Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Обговорення технології виконання всіх індивідуальних завдань, обговорення термінів їхньої здачі. Робота з контрактами	Активна участь у занятті	
	Лабораторні заняття	Обговорення особливостей написання есе, затвердження тем есе, підбір і належне оформлення списку літератури для написання ІДЗ та есе	Активна участь у занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Обробка матеріалів для написання есе. Написання обґрунтування теми есе. Пошук джерел інформації для написання есе (мінімум 10 джерел), формування списку літератури для написання есе.	Перевірка домашніх завдань	
Тема 3.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Діяльність міжнародних фінансових організацій	Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Розв'язання практичних і ситуаційних завдань. Доповіді про особливості відкриття рахунків у різних країнах	Активна участь у занятті	

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 3.	Лабораторне заняття	Презентація індивідуального завдання 1	Презентація	10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до занять і контрольної роботи. Виконання індивідуального завдання 2	Перевірка домашніх завдань	
Тема 4.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Платіжний баланс та інвестиційна позиція як аналітичні інструменти міжнародних фінансів	Активна участь у занятті	
	Лабораторне заняття	Розв'язання практичних і ситуаційних завдань, презентація доповідей студентів	Контрольна робота	10
	Лабораторне заняття	Студенти за результатами роботи в малих групах пропонують заходи для зниження ризиків міжнародних експортно-імпортних розрахунків	Активна участь у занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 2	Перевірка домашніх завдань	
Тема 5.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 5. Міжнародний валютний ринок	Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Доповіді про різні способи платежів, їхні переваги і недоліки, працюють за правилами гри в трикутнику «доповідач – опонент – рецензент».	Активна участь у занятті	
	Лабораторне заняття	Презентація індивідуального завдання 2	Презентація	10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Формулювання мети та задач написання есе, визначення методів вирішення задач	Перевірка домашніх завдань	
Тема 6.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 6. Міжнародний кредитний ринок	Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Розв'язування задач. Презентація, доповідей та есе, їх обговорення	Активна участь у занятті	
	Лабораторні заняття	Студенти вирішують проблемне питання з подолання перешкод транскордонних придбань та фінансового менеджменту багатонаціональних компаній.	Активна участь у занятті	

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 6.	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до занять. Підготовка презентації доповіді за результатами виконання індивідуального завдання 3	Перевірка домашніх завдань	
Тема 7.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 7. Міжнародний ринок цінних паперів	Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Студенти аналізують гарантійні операції і презентують результати групі	Активна участь у занятті	
		Поточна контрольна робота 2	Контрольна робота	10
	Лабораторне заняття	Презентація індивідуального завдання 3	Презентація	10
<i>Самостійна робота</i>				
Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, повторювання методичних вказівок щодо розв'язання задач. Підготовка до іспиту	Перевірка домашніх завдань		
Тема 8.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів	Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Розв'язання задач, підготовка до іспиту. студенти презентують інвестиційні проекти для отримання кредиту в банку	Активна участь у занятті	
	Лабораторне заняття	Презентація есе та їх обговорення	Есе	10
	<i>Самостійна робота</i>			
Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, методичних вказівок до розв'язання задач. Підготовка до іспиту			
<i>Аудиторна робота</i>				
ЕКЗАМЕН				40

Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні фінанси: підручник / Горбач Л. М., Плотніков О. В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 528 с.
2. Фінанси: навч. посіб.: експрес курс / Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.; за заг. ред. Волохової І. С. – Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
3. Фінанси : навч. посіб. [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
4. Фінансовий менеджмент: підручник / Г. О. Партин Н. Є. Селюченко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018. – 388 с.

Додаткова

5. Міжнародні організації : навчальний посібник / укладачі: Т. В. Андросова, О. В. Кот, В. О. Козуб; вид. 2-ге, перероб. та доп. – Х. : ХДУХТ, 2018. – 235 с.
6. Kenneth R. Szulczyk Money, Banking, and International Finance. – 291 p.

Інформаційні ресурси в Інтернет

7. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 212-III від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 18.09.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
8. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 15661-XII від 18.09.1991 р. зі змінами від 15.04.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
9. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Асоціації українських банків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua>.
12. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Міжнародні фінанси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6860>
13. 360 Degrees of Financial Literacy. – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.360financialliteracy.org>.
14. Business Dictionary – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.businessdictionary.com/definition>.
15. Data and Statistics about the U.S. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.usa.gov/statistics>.
16. Digital economy and society statistics – households and individuals – [Electronic sources]. – Access mode : https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals.
17. EU Statistics – [Electronic sources]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/home?>
18. Portal Site of Official Statistics of Japan. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.stat.go.jp/english/>
19. Financial Literacy for Everyone: Practical Money Skills – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.practicalmoneyskills.com>.